Gemeente Almelo

Raadsbrief ter informatie

Postadres:
Gemeente Almelo
Postbus 5100
7600 GC Almelo

Aan de raad van de gemeente Almelo

Bijlage

Datum
17 november 2026

Onderwerp
Samenwerking regionale taken AZWA en HLO

Geachte leden van de raad,

In september 2025 hebben zorg- en welzijnspartijen, zorgverzekeraars, gemeenten en het Rijk het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA) ondertekend. Dit akkoord bouwt voort op het Integraal Zorgakkoord (IZA) en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Een belangrijke afspraak binnen het AZWA is dat regio's gezamenlijk een werkagenda opstellen waarin de samenwerking tussen het zorgdomein en het sociaal domein verder wordt versterkt. Met deze brief informeren wij u over twee besluiten die we op 17 november 2026 genomen hebben rondom de regionale samenwerking en taken die voortvloeien uit het AZWA en het Hoofdlijnenakkoord Ouderenzorg (HLO). Het betreft de manier waarop we de samenwerking willen regelen en de inhoud van deze samenwerking.

1. Governance regionale samenwerking AZWA en HLO (collegebesluit D/26/964366)

Het eerste besluit betreft de manier waarop de veertien Twentse gemeenten vanaf 2027 de regionale samenwerking tussen gemeenten, zorgverzekeraar en zorgkantoor en andere partners organiseren. Voor Twente gaat het onder meer om het verbinden en aanjagen van de samenwerking, het maken van gezamenlijke afspraken en werkwijzen, regionale coördinatie en het delen van kennis. Voorgesteld is om deze publieke regionale taken vanaf 2027 als plustaak bij SamenTwente onder te brengen. Lokale taken en verantwoordelijkheden van gemeenten worden daarmee niet overgedragen aan SamenTwente.

Een belangrijk deel van de regionale samenwerking rond deze landelijke akkoorden wordt nu georganiseerd binnen Twentse Koers. Twentse Koers is de samenwerking van de veertien Twentse gemeenten, Menzis, Provincie Overijssel en SamenTwente. De huidige samenwerkings-overeenkomst loopt eind 2026 af. Daarbij veranderen ook de rollen van de betrokken partijen. Provincie Overijssel en Menzis zijn vanaf 2027 geen eigenaar meer van de samenwerking. Menzis blijft vanuit de rol als zorgverzekeraar en zorgkantoor en vanuit de afspraken in AZWA en HLO wel een belangrijke samenwerkingspartner van de gemeenten.

Keuze voor uitvoering door SamenTwente
Een regionale werkgroep met vertegenwoordigers van gemeenten en SamenTwente heeft met externe juridische ondersteuning vier mogelijke organisatievormen onderzocht:

1. volledige onderbrenging bij SamenTwente;
2. een vereenvoudigde nieuwe samenwerkingsovereenkomst;
3. verlenging van de huidige samenwerkingsovereenkomst;
4. een gefaseerde combinatie van publieke uitvoering bij SamenTwente en afzonderlijke afspraken met strategische partners.

Het bestuurlijk overleg Twentse Koers heeft op 7 oktober 2026 de voorkeur uitgesproken voor de vierde optie. Dit betekent dat de publieke regionale taken vanuit AZWA en HLO als plustaak bij SamenTwente worden ondergebracht. Met Menzis worden afzonderlijke afspraken gemaakt over de samenwerking. Deze inrichting zorgt ervoor dat het gemeentelijk opdrachtgeverschap, de uitvoering en de verantwoording binnen de bestaande publieke structuur van SamenTwente worden georganiseerd. Hierdoor zijn de rollen van opdrachtgever en opdrachtnemer duidelijker van elkaar gescheiden. Lokale verantwoordelijkheden en beleidsruimte van gemeenten blijven behouden.

Wat gaat SamenTwente regionaal doen?
De plustaak betreft het regionale deel van de uitvoering van AZWA en HLO en het deel dat bij GGD Twente wordt geborgd. Het gaat om vier regionale kerntaken:
- verbinden, stimuleren en aanjagen;
- gezamenlijke afspraken, kaders en werkwijzen ontwikkelen;
- programmeren en coördineren;
- kennis delen en van elkaar leren.

Onderzocht is wat het uitvoeren van deze taken financieel, juridisch, bestuurlijk, organisatorisch en personeel betekent voor SamenTwente. Uit dit onderzoek blijkt dat de plustaak kan worden uitgevoerd zonder dat de bestaande basistaken van SamenTwente in het gedrang komen.

Rol van Menzis
Menzis blijft als zorgverzekeraar en zorgkantoor een belangrijke rol vervullen bij de regionale uitvoering van AZWA en HLO. Menzis heeft samen met gemeenten een rol binnen de regionale samenwerking en is medeverantwoordelijk voor de totstandkoming en uitvoering van de regionale Werkagenda. De afspraken tussen SamenTwente en Menzis worden daarom vastgelegd in een afzonderlijke samenwerkingsovereenkomst. Zo kan Menzis inhoudelijk en strategisch betrokken blijven, terwijl het publieke opdrachtgeverschap en de publieke besluitvorming binnen de publieke structuur van SamenTwente blijven. De precieze afspraken met Menzis worden na besluitvorming door de colleges en het algemeen bestuur van SamenTwente verder uitgewerkt.

Tijdelijke inrichting tot 2030
De gekozen inrichting geldt tot uiterlijk 1 januari 2030. De periode 2027 tot en met 2029 wordt gebruikt om toe te werken naar een duurzame en toekomstbestendige vorm voor de regionale samenwerking. Het ontwikkelen van deze structurele inrichting is onderdeel van de plustaak. Deze tussenperiode biedt ook de mogelijkheid om de inrichting vanaf 2030 te laten aansluiten bij de landelijke ontwikkelingen en het vervolg op AZWA. Op dit moment is nog niet duidelijk in welke vorm onderdelen van AZWA vanaf 2030 worden voortgezet en gefinancierd.

Besluit en vervolg
Voor het toevoegen van de plustaak is een eensluidend besluit van alle veertien colleges nodig. Het algemeen bestuur van SamenTwente besluit daarnaast over het accepteren van de plustaak. Als één college niet instemt, kan SamenTwente de plustaak niet voor de veertien gemeenten gezamenlijk uitvoeren. Na de besluitvorming wordt de samenwerkingsovereenkomst tussen SamenTwente en Menzis verder uitgewerkt. Daarnaast richt SamenTwente de werkwijzen en processen in die nodig zijn om de plustaak vanaf 1 januari 2027 uit te voeren.

2. Twentse werkagenda AZWA (collegevoorstel D/26/957279)
Het tweede besluit dat wij genomen hebben op 17 november 2026 betreft de vaststelling van de inhoud van de samenwerking. Deze inhoud is vastgelegd in de werkagenda bij het AZWA.

De Werkagenda AZWA Twente (hierna werkagenda) is een aanvulling op het bestaande Regioplan Twente. De werkagenda is tot stand gekomen in samenwerking met vertegenwoordigers van de veertien Twentse gemeenten, Menzis, Twente Beter, Sociaal Werk Twente, SamenTwente en Twentse Koers. Platform Twentse Gemeenschapskracht i.o. heeft vanuit het inwonerperspectief input geleverd. De werkagenda bouwt voort op wat er op preventief vlak al gebeurt in de regio en lokaal binnen gemeenten. We brengen bestaande afspraken, programma's en samenwerkingen met elkaar in verband. Hiermee ontstaat één gezamenlijk overzicht van de regionale opgaven en de wijze waarop hieraan uitvoering wordt gegeven.

Doel en beoogde effecten
Met de werkagenda zetten de Twentse partners gezamenlijk in op:
- het eerder ondersteunen van inwoners, zodat zwaardere vormen van zorg zoveel mogelijk worden voorkomen;
- een sterkere samenwerking tussen partijen op het snijvlak van zorg en het sociaal domein;
- een verstevigde regionale preventie-infrastructuur die inwoners laagdrempelige toegang biedt tot preventie, welzijn en zorg;
- het verder ontwikkelen van een basisinfrastructuur in wijken en buurten op het gebied van gezondheid, ondersteuning, welzijn en zorg.

Waarom vaststelling noodzakelijk is
Het vaststellen van de werkagenda is een belangrijke voorwaarde voor het ontvangen van zowel regionale als lokale middelen uit de Regeling SPUK AZWA en HLO voor de jaren 2027, 2028 en 2029. Het Rijk stelt als voorwaarde dat het college van B&W (in Twente alle veertien colleges van B&W) vóór indiening bij het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) instemt met de werkagenda. Door vaststelling onderschrijft het college de gezamenlijke regionale koers en wordt voldaan aan de indieningsvereisten. Er is breed draagvlak onder de betrokken organisaties voor de inhoud en richting van de werkagenda. Regionale samenwerking maakt het mogelijk middelen, kennis en capaciteit efficiënter in te zetten en gezamenlijke opgaven effectiever aan te pakken.

Aandachtspunten
De werkagenda beschrijft de gezamenlijke ambitie en koers op hoofdlijnen. Daarbij gelden enkele aandachtspunten:
- de werkagenda vraagt nog een verdere uitwerking in concrete projecten en activiteiten;
- de financiële uitwerking, begroting en monitoring worden in een vervolgtraject nader uitgewerkt;
- de rijksmiddelen worden naar verwachting vanaf eind februari 2027 beschikbaar gesteld, waardoor voorfinanciering noodzakelijk kan zijn;
- de realisatie van de ambities is mede afhankelijk van beschikbare capaciteit, verdere afspraken tussen partners en toekomstige besluitvorming over middelen.

Vervolg
Na instemming door alle Twentse colleges van B&W wordt de werkagenda ingediend bij het ministerie van VWS. Na goedkeuring kunnen de benoemde activiteiten verder worden uitgewerkt. De betrokken samenwerkingspartners worden hierover geïnformeerd. Over de voortgang van de uitvoering wordt periodiek gerapporteerd via de regionale governance van de Werkagenda AZWA Twente.

3. Financieel kader

Voor de uitvoering van de werkagenda zijn voor de regio Twente middelen beschikbaar via de Regeling SPUK AZWA en HLO. Naast regionale middelen ontvangen gemeenten afzonderlijk lokale middelen. Voor de komende jaren wordt met de volgende bedragen rekening gehouden:

	2027	prognose 2028	prognose 2029
Regionale middelen Twente	€ 7.069.447	€ 8.563.506	€ 6.158.436
Gemeente Almelo *(lokaal aandeel vanuit de rijks-middelen)*	€ 1.126.722	€ 1.356.509	€ 1.567.111

De plustaak wordt binnen SamenTwente financieel afzonderlijk gevolgd en moet volledig kostendekkend worden uitgevoerd. Er worden geen middelen voor de basistaken van SamenTwente hiervoor ingezet.

Voor gemeenten ontstaat geen structurele gemeentelijke bijdrage voor de reguliere uitvoering van de plustaak. Er blijft wel een financieel restrisico bestaan. Eventuele financiële nadelen worden eerst opgevangen binnen de Risicoreserve Twentse Koers. Als deze reserve onvoldoende is, worden de resterende financiële gevolgen naar rato van het inwoneraantal door de deelnemende gemeenten gedragen.

Wij vertrouwen er op u hiermee voldoende op de hoogte te hebben gebracht.

Hoogachtend,
Burgemeester en Wethouders van Almelo,
de secretaris, de burgemeester,

J.H. Dijkstra R.T.A. Korteland